

Finansinio stabilumo apžvalga

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

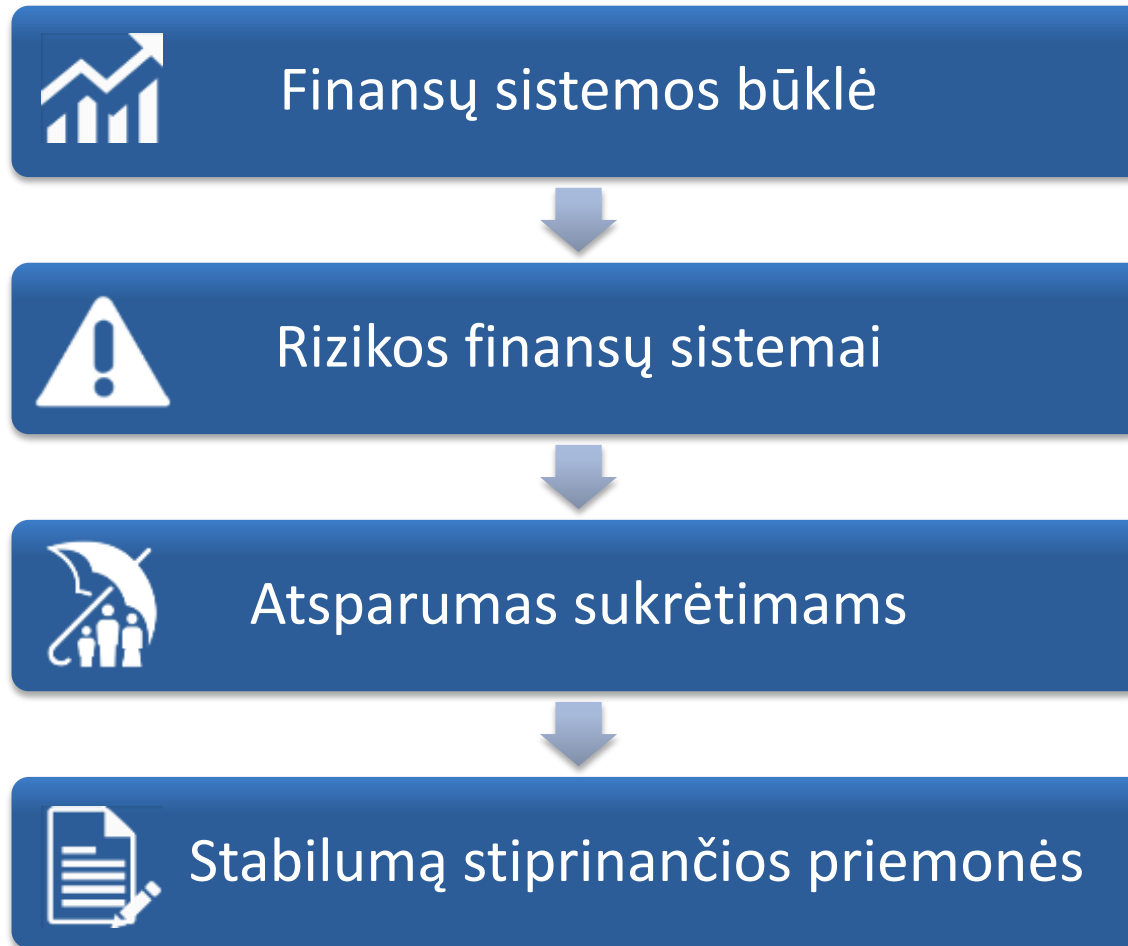
**Gerai laikai tęsiasi,
pats metas toliau
kaupiti rezervą**

Vitas Vasiliauskas, Lietuvos banko valdybos pirmininkas

2018 m. gegužės 24 d.

Naujausioje Finansinio stabilumo apžvalgoje:

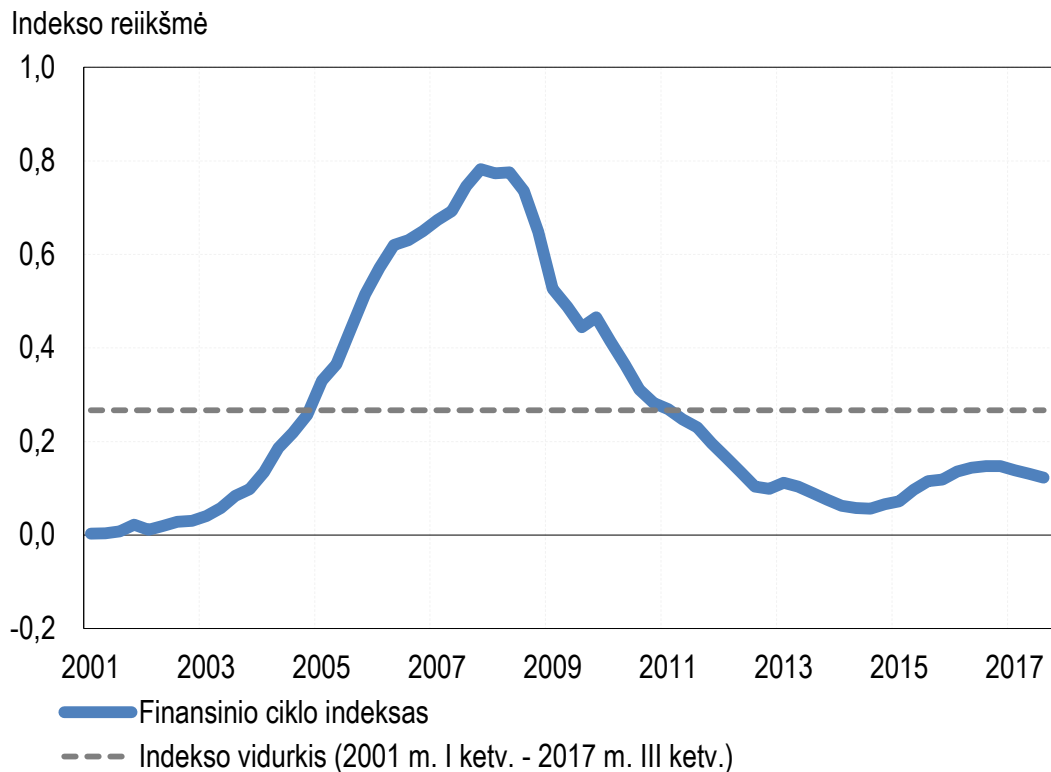

FINANSŲ SISTEMOS BŪKLĖ

Finansų sistelai iki perkaitimo dar toli, tačiau ekonomikos augimas viršija potencialą

Lietuvos finansinio ciklo indeksas rodo nuosaikų augimą

Ateityje Lietuvos ūkio augimas išliks spartus, tačiau potencialas jau pasiektas

Gyventojų ir verslo finansai stiprėjo

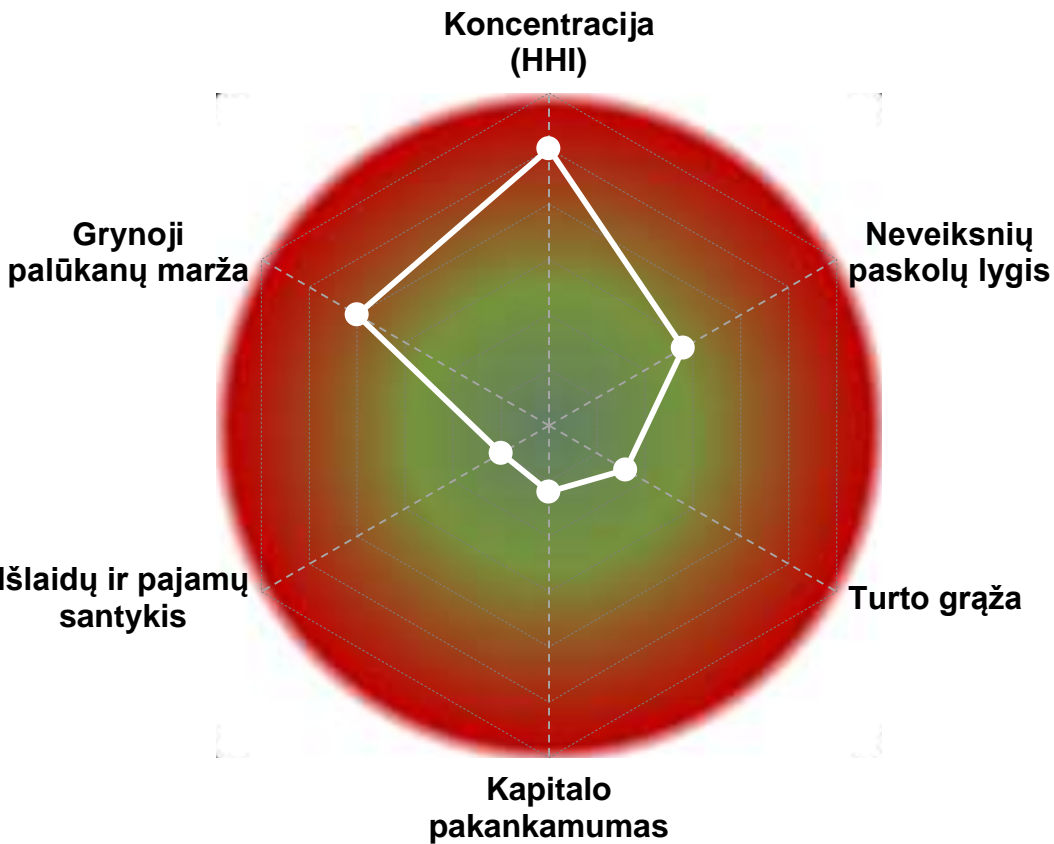
Gerėjant lūkesčiams, skolinimas ir toliau augs

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos bankas.

Lietuvos bankų sektoriaus būklė – geresnė nei daugelio Europos valstybių

Tai patvirtina pagrindiniai Lietuvos bankų rodikliai, palyginti su ES vidurkiu

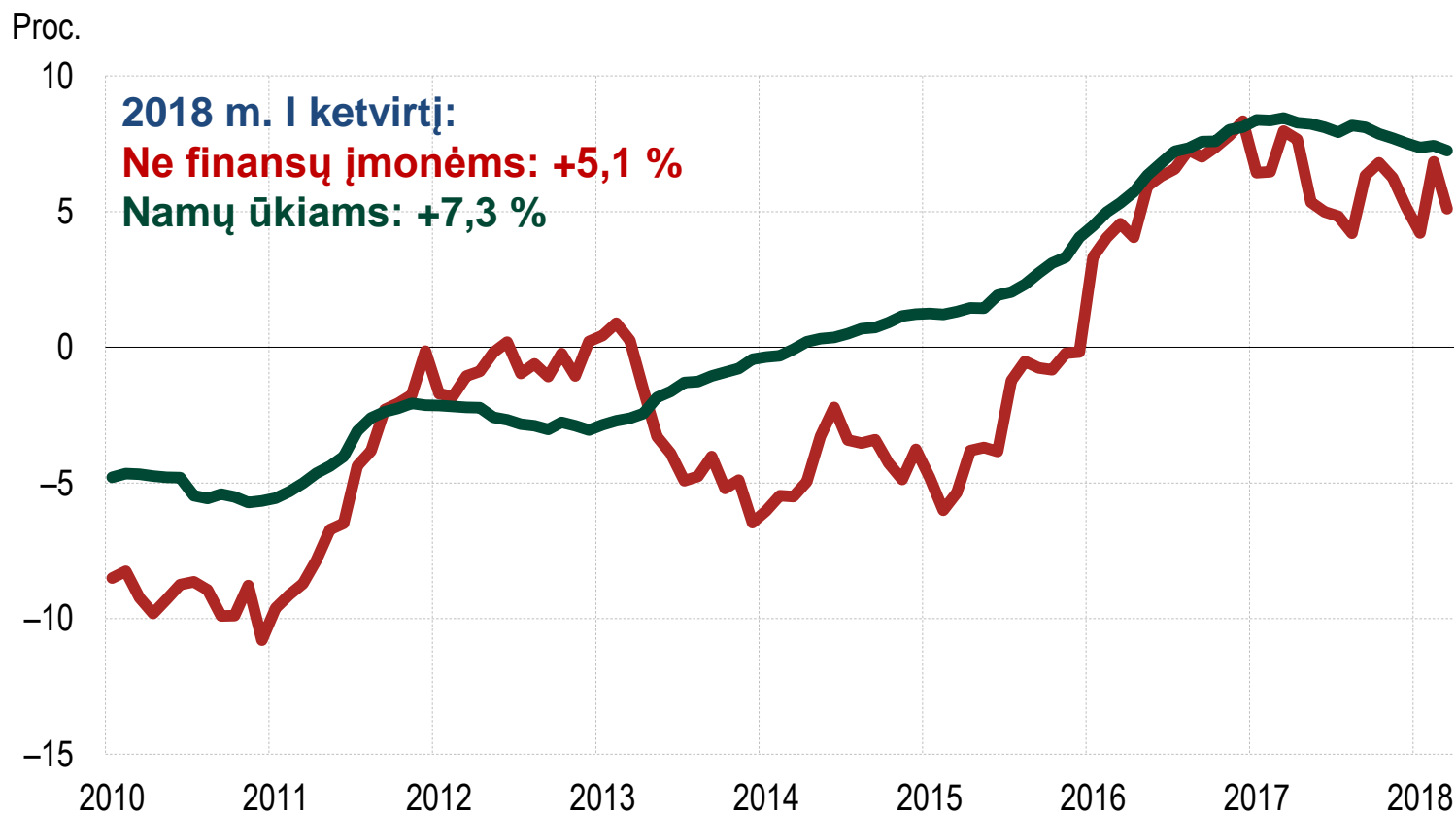
- Bankų pelningumo rodikliai aukšti
- Kapitalo pakankamumas tebebuvo aukštas (19,1%)
- Likvidumo padėtis gera

Šaltinis: Europos bankų įstaiga ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Kreditavimas Lietuvoje ir toliau auga

Metinis suteiktų paskolų portfelio augimas

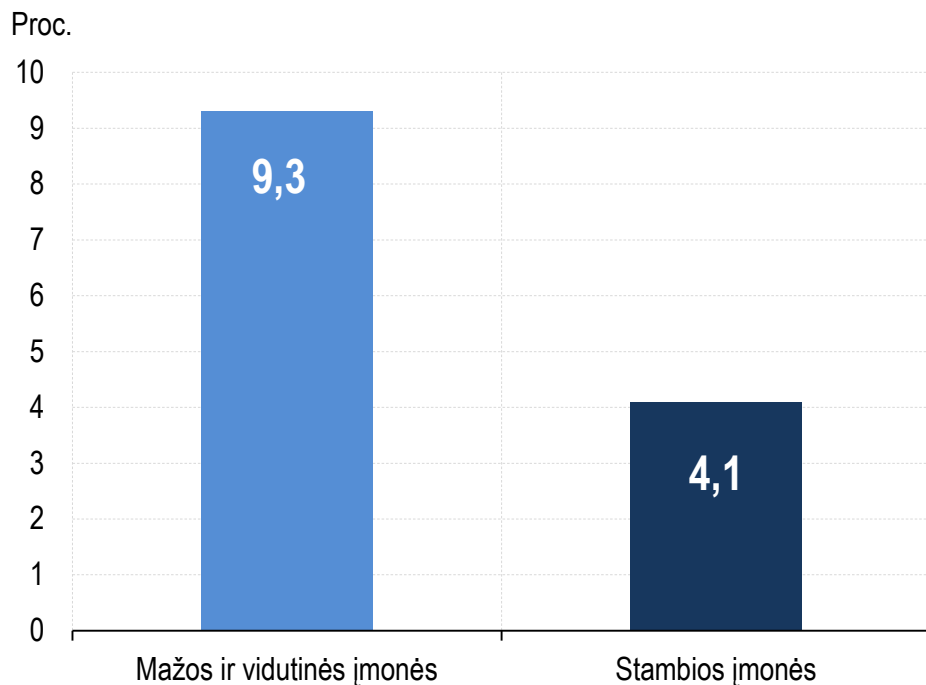

Šaltinis: Lietuvos bankas

Bankai skolina drąsiau ir noriau prisiima riziką

Įmonėms suteiktų paskolų portfelio metinis augimas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

**Paskolų SVV
portfelis augo
greičiau nei didelių
įmonių**

**Iki 0,25 mln. Eur
vertės paskolų
suteikta 13,3 proc.
daugiau**

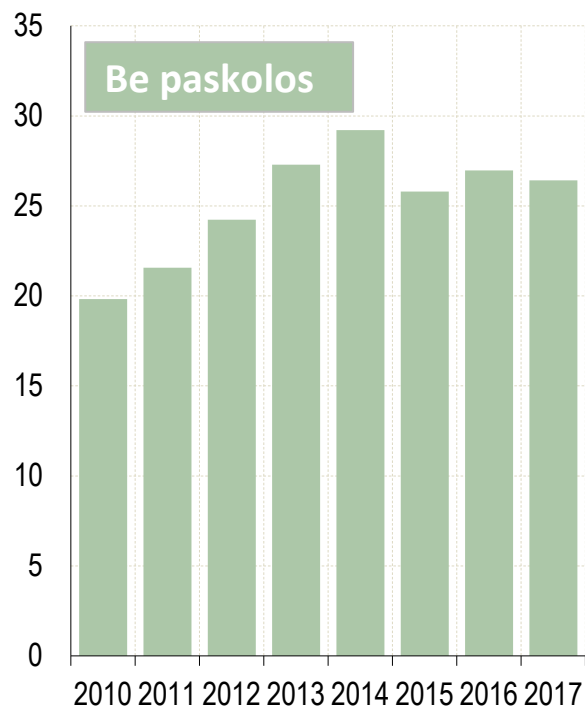
(virš 1 mln. Eur – 3,4 %
mažiau)

Kredito vaidmuo būsto rinkoje didėja

Būsto sandoriai be paskolos

Tūkst. sandorių

Būsto sandoriai su paskola

Tūkst. sandorių

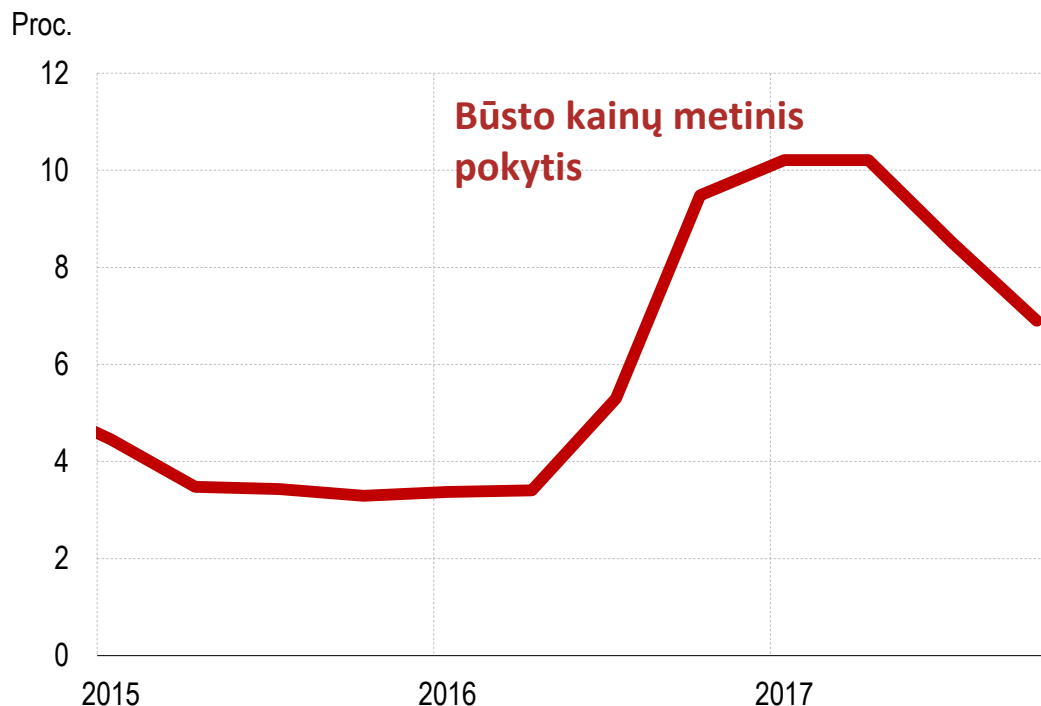
40 proc. būsto sandorių buvo sudaryti įkeičiant būstą

2017 m. suteiktų naujų būsto paskolų vertė siekė 70 proc. visos būsto rinkos apyvartos

Šaltiniai: Registrų centras ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Būsto kainų augimas sulėtėjo

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Registrų centras.

2017 m. viduryje
kainų augimas
buvo dviženklis

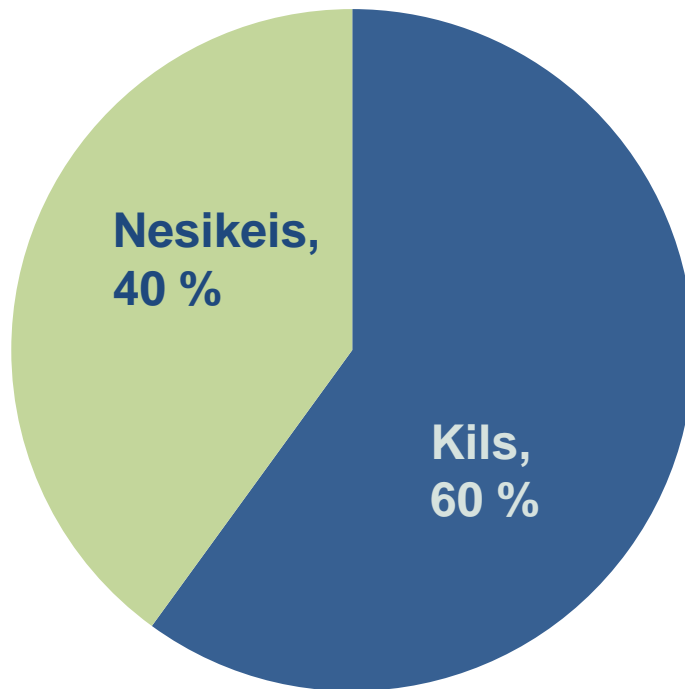
2017 m. antrąjį
pusmetį kainos
augo lėčiau

Tikėtina, kad
2018 m. būsto kainos
augs lėčiau, poveikį
darys pasiūla ir
lūkesčiai,
vėliau – ir
demografinė padėtis

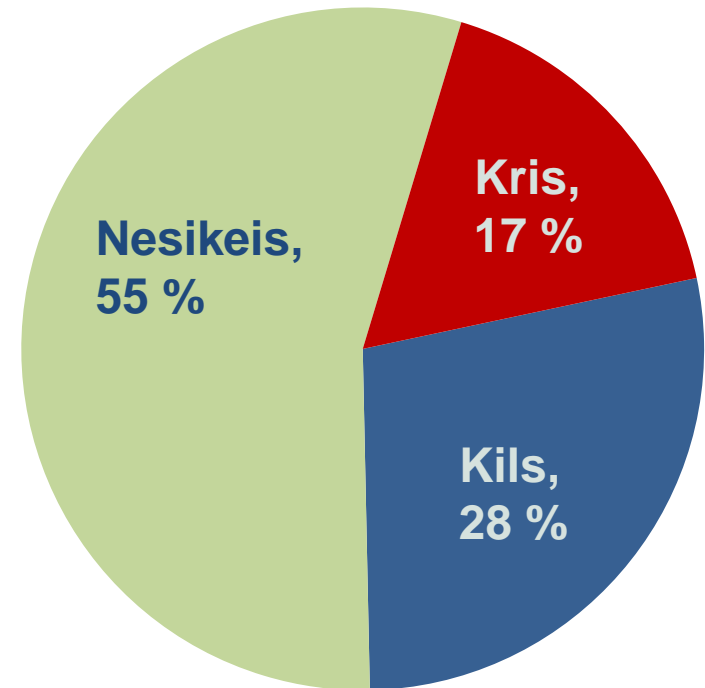

Bankų lūkesčiai dėl būsto kainų kaitos keičiasi

2017 m. kovas

2018 m. kovas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Kas veikia būsto rinką?

Vėsina

Didėjanti pasiūla

Atsakingo
skolinimo nuostatai

Prastėjanti demografinė
padėtis

Atsargesni lūkesčiai

Kaitina

Kylantys atlyginimai

Pigios paskolos

Kol kas gera demografinė
padėtis sostinėje

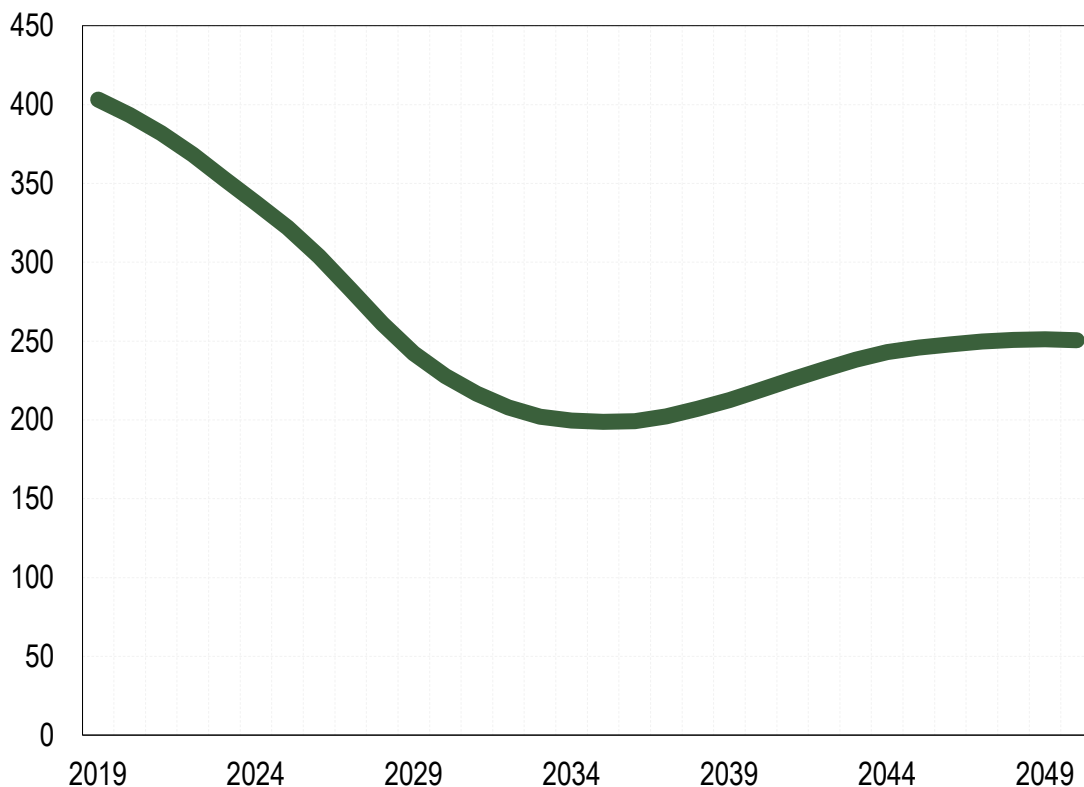
Vis dar aktyvūs investuotojai

Tipinių būsto pirkėjų skaičius per 10 metų gali sumažėti perpus

25–35 m. amžiaus gyventojų skaičiaus Lietuvoje prognozė

Tūkst. gyventojų

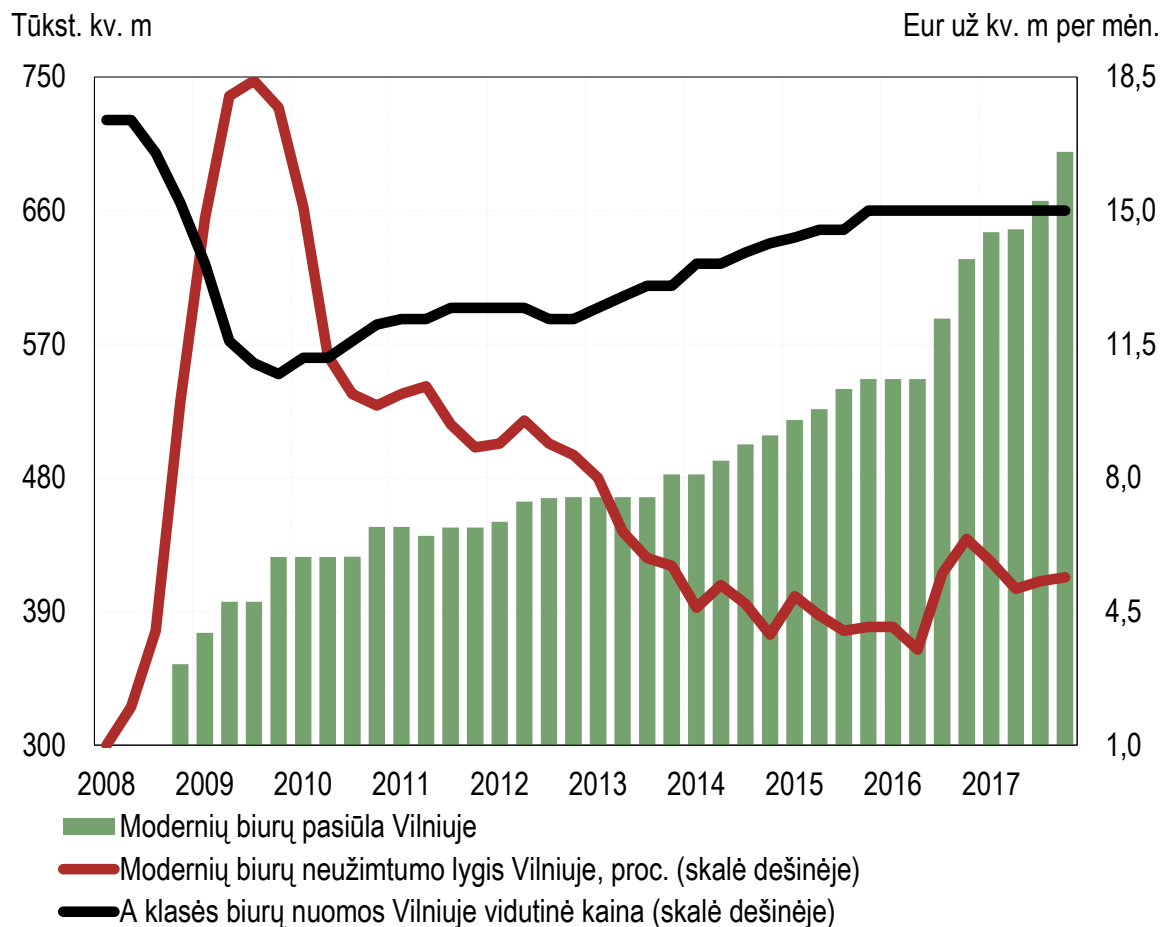
Šaltinis: Europos Komisija.

Tipinis būsto pirkėjas – 25-35 m. amžiaus gyventojas

Mažėjant jaunesnių gyventojų, būsto paklausa taip pat mažės

Komercinio NT rinkoje – aktyvi pasiūla atitinka augančią paklausą

Šaltinis: Ober-Haus.

Biurų rinka aktyviai plečiasi tiek Vilniuje, tiek Kaune

Didėjant pasiūlai nuomos kainos išliko stabilios

Vilniuje paklausa biurams neslūgsta, Kaune – didesnė naujesnių biurų paklausa

RIZIKOS FINANSŲ SYSTEMAI

Pagrindinės finansų sistemos rizikos

**DIDĖJANTIS
NEAPIBRĖŽTUMAS DĖL
NT RINKOS RAIDOS
ŠIAURĖS ŠALYSE**

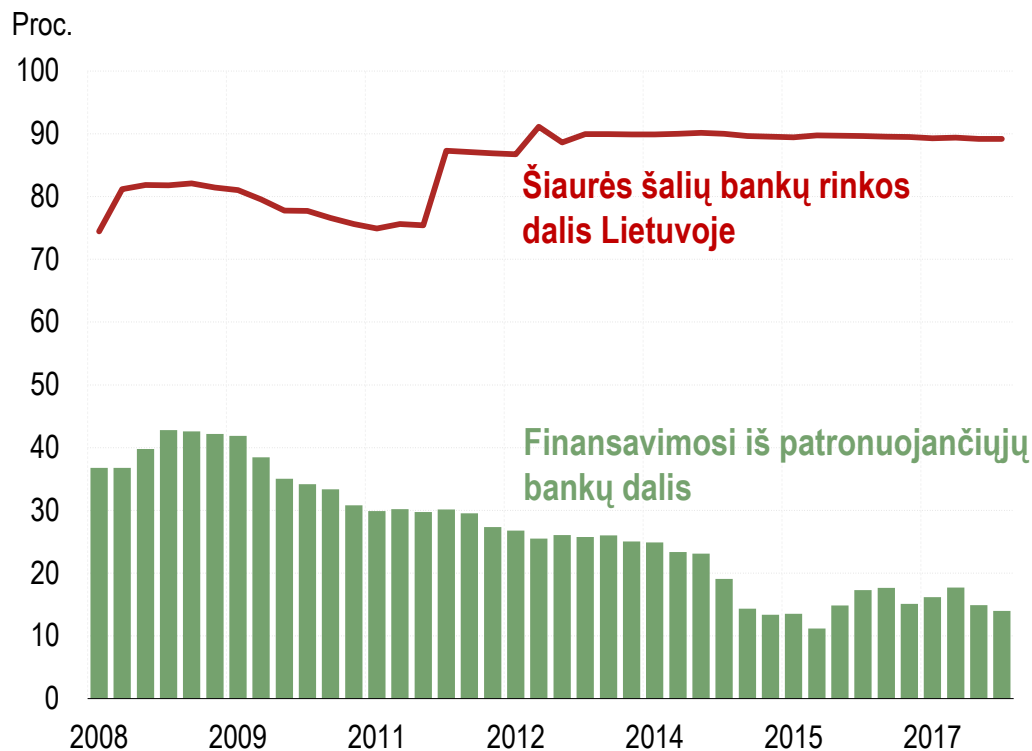
**GALIMAS KREDITO
IR NT RINKOS
PERKAITIMAS
LIETUVOJE**

Sukrėtimai Šiaurės šalyse atsilieptų Lietuvai

Šiaurės šalių bankų rinkos dalis Lietuvoje ir finansavimosi iš patronuojančiųjų bankų dalis

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Galimas toks poveikis:

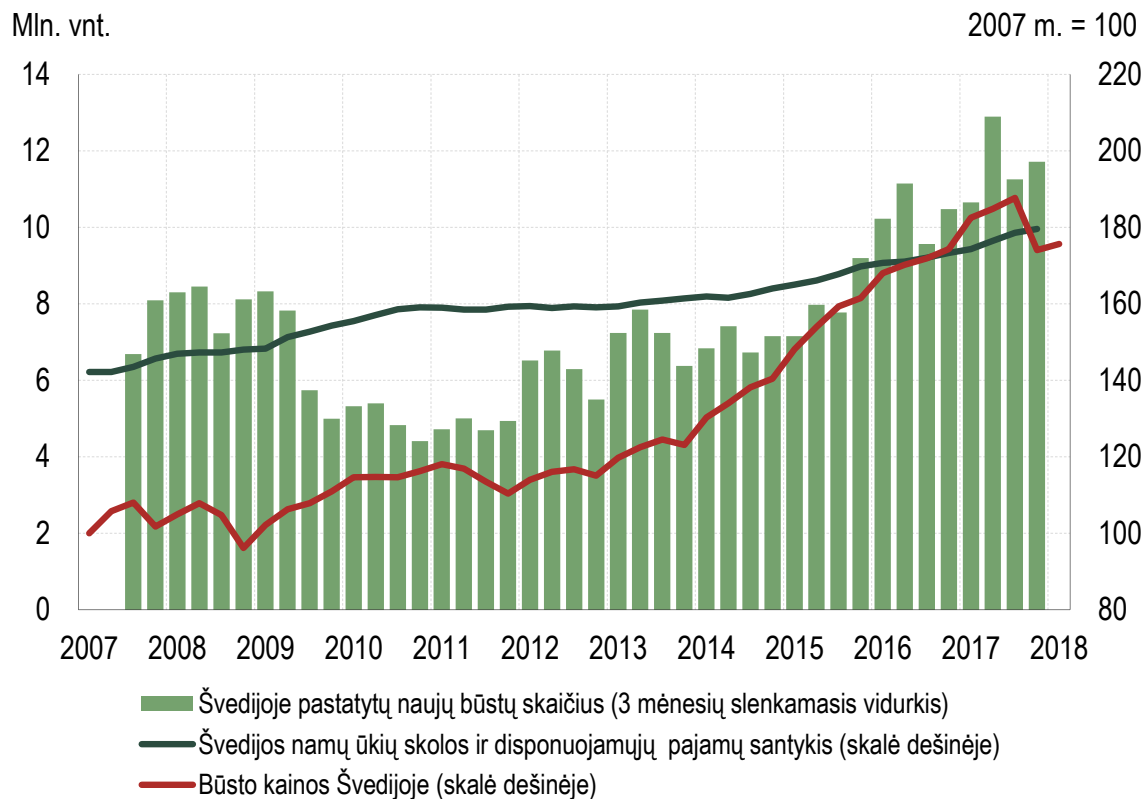
Mažesnis bankų kreditavimas

Didesnė paskolų kaina

Sumažėjęs indėlininkų pasitikėjimas bankais

Didėja neapibrėžtumas Šiaurės šalių NT rinkoje

Būsto kainos, pasiūla ir namų ūkių įsiskolinimas Švedijoje

Būsto kainos nustojo kritusios, tik neaišku, ar ilgam

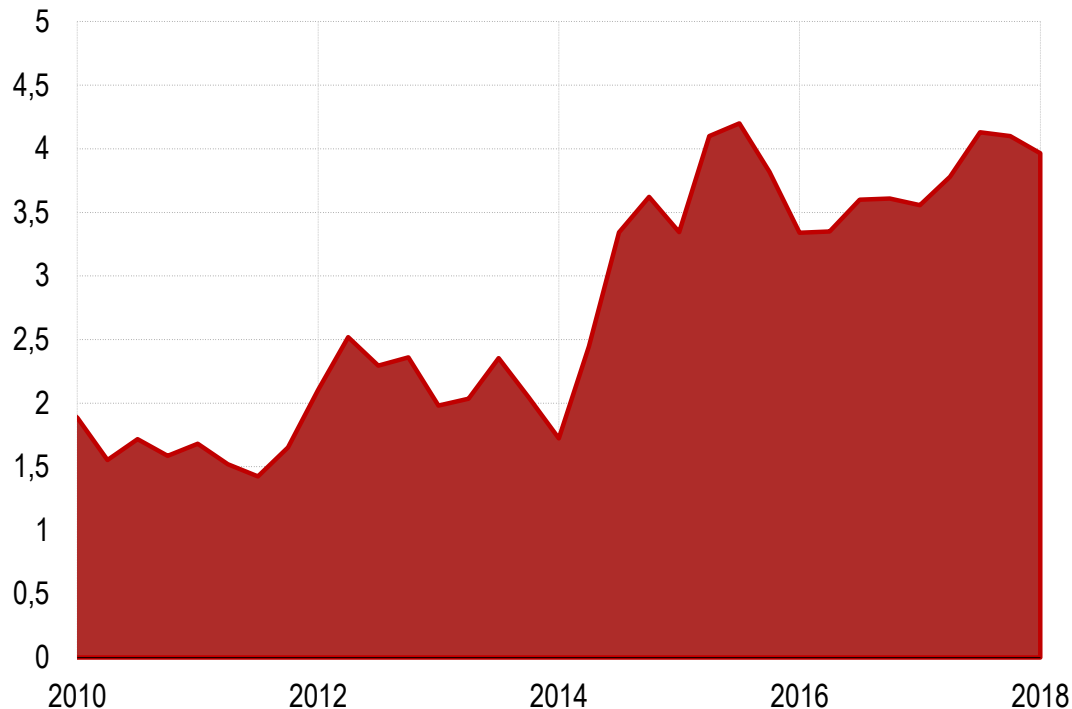
Šiaurės šalių gyventojų įsiskolinimo lygis tebėra aukštas ir didėja

Gyventojų, kurie turi būsto paskolas, dalis yra didžiausia Šiaurės šalyse

Šaltinis: „Valueguard“, Švedijos statistikos departamentas ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Neparduotų naujų butų skaičius Vilniuje

Tūkst. vnt.

Šaltinis: UAB „Eika“.

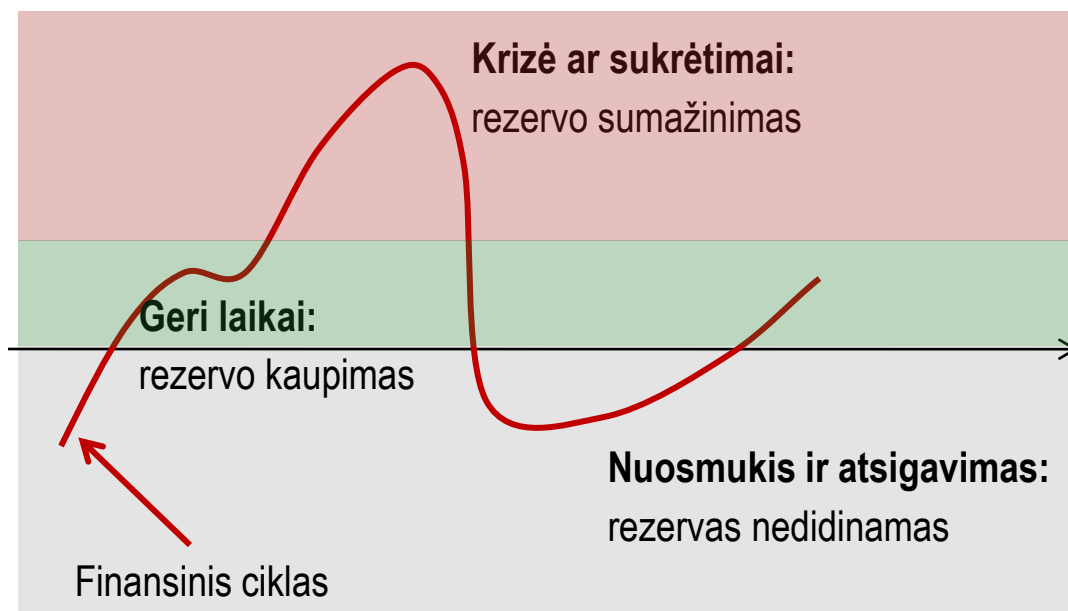
**Būsto pasiūla
didėja, tuo pat
metu auga
neparduotų būstų
skaičius**

**Pardavimams
liekant to paties
lygio, gali
susidaryti pasiūlos
perteklius**

Dabar tinkamas metas didinti finansų sistemos atsparumą galimiems sukrėtimams

Lietuvos bankas nustato teigiamą anticiklinio kapitalo rezervo (AKR) normą gerais laikais

Tendencijoms nesikeičiant, 2018 m. planuojama didinti AKR iki 1 proc. (apie 120 mln. Eur kapitalo)

Lietuvos finansų ciklas yra pasiekęs aktyvios plėtros fazę

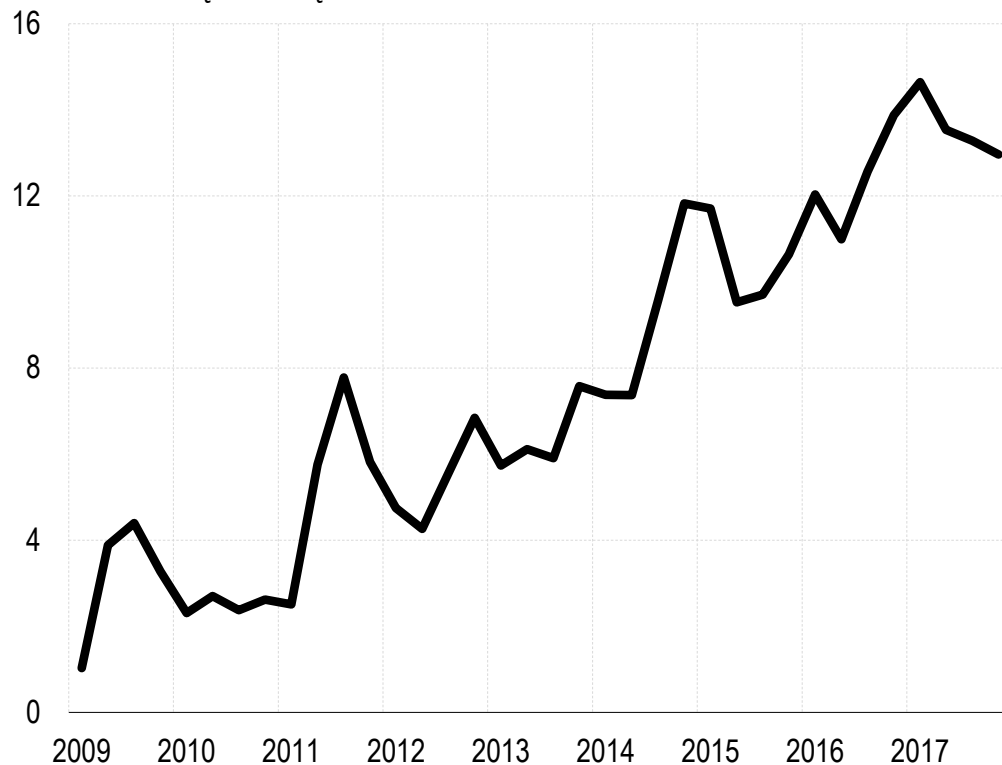
Kreditas Lietuvoje auga vienu sparčiausių tempų Europoje

Aktyvumas NT rinkoje didelis, kainos kyla toliau

Bankai dirba pelningai

Elektroninių ryšių incidentų daugėja

Tūkst. užfiksuotų incidentų

Šaltiniai: Ryšių reguliavimo taryba ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Elektroninių ryšių incidentų 2017 m. padaugėjo dešimtadaliu

Finansų rinkos dalyvių nuomone, kibernetinio saugumo rizika – svarbiausia rizika finansų sistemai

Lietuvos bankas pirmasis euro zonoje atliko finansų rinkos dalyvių kibernetines pratybas

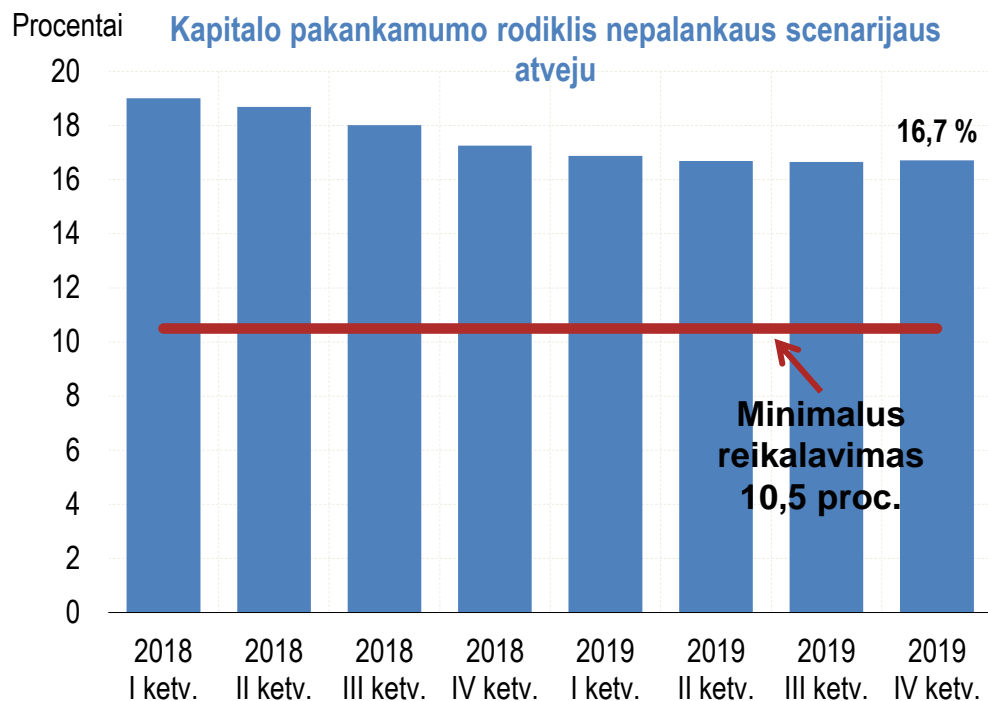

ATSPARUMAS SUKRĖTIMAMS

Streso testas: bankai pajėgtų atlaikyti reikšmingus nuostolius

Bankai turi pakankamą kapitalo atsargą, jei ekonomikai ateitų blogi laikai

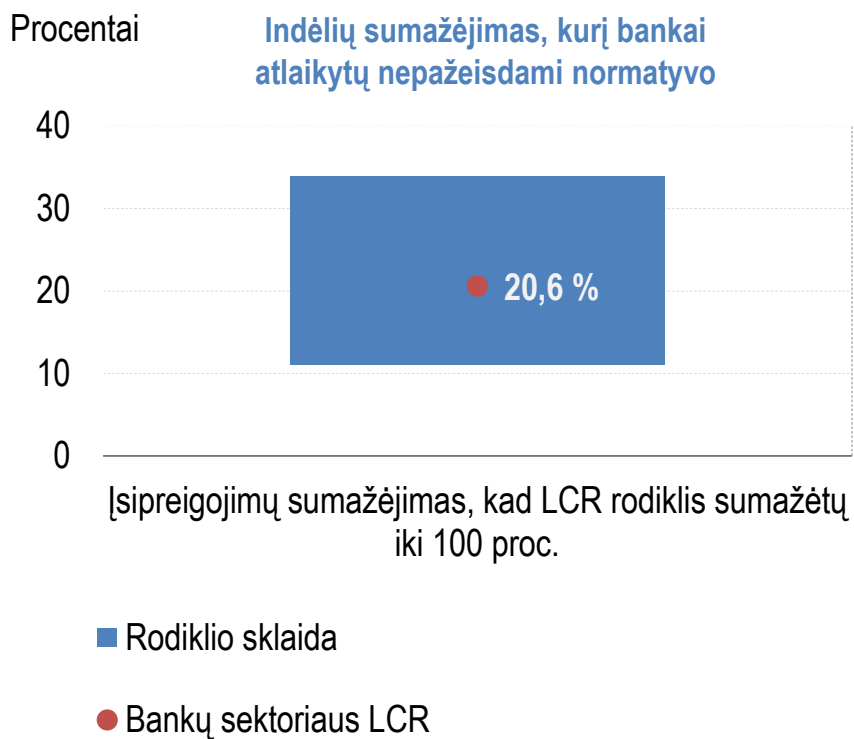
Šaltiniai: bankų duomenys ir Lietuvos banko skaičiavimai.

Pagal nepalankų scenarijų BVP sumažėtų 7,2 proc., mažėtų eksportas, pajamos ir vartojimas, kristų NT kainos (2018 m. –21,8 %)

Bankų kredito nuostoliai siektų 835 mln. Eur (5 % paskolų portfelio)

Bankų sektoriui reikėtų apie 3 mln. Eur papildomo kapitalo

Testuojant likvidumo riziką įvertinto indėlių sumažėjimo sklaida

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

FINANSINIO STABILUMO STIPRINIMAS

Lietuvos banko turimos priemonės finansinio stabilumo stiprinimui

Priemonės, mažinančios skolininko riziką

Maksimalus kredito dydžio ir įkeisto turto vertės santykis

Maksimalus paskolos įmokų ir pajamų santykis

Palūkanų padidėjimo testas

Maksimali paskolos trukmė

Tikslas: užtikrinti atsakingą kredito įstaigų skolinimo praktiką ir apsaugoti vartotojus nuo per didelės skolų naštos

Priemonės, didinančios bankų atsparumą

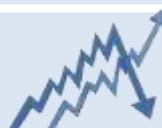
Kitų sisteminės svarbos įstaigų kapitalo rezervas

Tikslas: papildoma apsauga sisteminės svarbos įstaigoms

Kapitalo apsaugos rezervas

Anticiklinio kapitalo rezervas (šiuo metu 0 %, nuo 2018 m. gruodžio 31 d. – 0,5 %)

Tikslas: atsparumo didinimas galimiems sukrėtimams

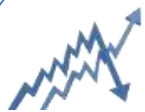
Esant gerai ekonomikos ir finansų sektoriaus būklei, 2018 m. anticiklinio kapitalo rezervo norma gali būti padidinta iki 1 proc.

Finansų ciklas patiria pakilimo fazę: kreditas auga, NT rinka aktyvi, o bankų finansinė būklė stipri

Daugėja neapibrėžtumo dėl Šiaurės šalių NT rinkos raidos. Kreditavimas Lietuvoje toliau didėja, NT kainų augimas stabilizuojasi, tačiau tebėra spartus

Siūlomais mokestiniais pakeitimais formuojama prociklinė fiskalinė politika gali kaitinti ekonomiką ir finansų sistemą

Dabar yra palankus metas kaupti atsargas sunkesniems laikams, todėl anticiklinio kapitalo rezervo normą 2018 m. planuojama padidinti iki 1 proc.

